

Erdei iskola – nálunk

Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

6. évfolyam

Programcsomag: Én és a világ – Ember és környezete

A modul szerzője: Hegymeginé Nyíry Enikő

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	11-12 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A tanulók ismerjék meg lakóhelyüket és annak környékét, múltját, a természeti és az épített környezetet, a hagyományokat. Készüljenek fel arra, hogy ismereteiket sokszínűen adják át diáktársaiknak, felkeltve azok érdeklődését, kíváncsiságát.
A modul témái, tartalma	Témák: Természet és társadalom-földrajzi környezetünk, lakóhelyünk; Környezet, környezetvédelem Tartalom: Erdei iskolai program összeállítása a helyi adottságokra alapozva. A tanulók az ismereteik alapján tervezzenek saját erdei iskolai programot a lakóhelyükön és környékén, vagy egy idelátogató osztálynak ajánljanak erdei iskolai programot.
Megelőző tapasztalat	Az iskolában, a családban és a tágabb környezetben szerzett információk, olvasmányok, saját tapasztalatok; tanári tájékoztatás
Ajánlott továbbhaladási irány	Érdeklődés és igény kialakítása a lakóhely sokoldalú megismerésére; attitűdformálás; tudatosan és felelősségteljesen cselekvő állampolgárrá nevelés (tudja lakóhelyét menedzselni)
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: érzelmek tudatossága, önállóság A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információkezelés, problémakezelés, kreativitás, környezettudatos magatartás Társas kompetenciák: kommunikációs készségek, együttműködés
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom; Földünk – környezetünk; Ember a természetben; Művészetek (Kiemelt fejlesztési feladatok: Hon- és népismeret; Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra; Környezeti nevelés; Információs és kommunikációs kultúra; Tanulás; Felkészülés a felnőtt lét szerepeire; Énkép és önismeret; Tantárgyakhoz: magyar nyelv és irodalom; ének-zene; testnevelés és sport; mozgóképkultúra és médiaismeret; informatika; életvitel és gyakorlati ismeretek Modulokhoz: Természeti/erdei iskolai modulok
Támogató rendszer	Tankönyvek, munkafüzetek (az iskolában használt taneszközök) Spencer Kagan: <i>Kooperatív tanulás</i> . Önkonet Kft. Budapest, 2001 Bársony János– Daróczi Ágnes: <i>Vrana Mami mesél</i> . Roma népismeret az általános iskolák 1-4. osztálya számára. suliNova. Budapest, 2005 Ajánlott honlapok/Térképek:

	<p>www.kurzor.hu (Kurzor – a találó. Komplex kereső) www.utak.hu (Infomedia Systems Utak) www.cartographia.hu (Cartographia) www.greenfo.hu (Greenfo – zöld iránytű a neten) www.vendegvaro.hu www.kirandul.hu (Budapest Művelődési Központ) A lakóhely, a helység honlapja www.erdeiiskola.hu A Cartographia Kft. kiadásában megjelent turistatérképek és útikönyvek, turistakalauz sorozat <i>Látnivalók Magyarországon.</i> (Vendégváró sorozat). Well-Press Kiadó Kft., Miskolc Nemzeti parkok kiadványai, a megyei, helyi napilapokban megjelenő programajánlatok, állandó és időszaki kiállítások Turisztikai, idegenforgalmi kiadványok Iskolai fal- és kézitérképek (domborzati, gazdasági), tankönyvek, munkafüzetek térképei</p>
--	--

Módszertani ajánlás

A 6. évfolyam tanulói számára ajánlott az erdei iskola mint oktatásszervezési forma. Ennek során az iskolai osztályok tanulói közös vizsgálat alá veszik a meglátogatott tájat, területet, annak természeti értékeit, és megismerkednek a lakóival.

Minden ismeretlen tájon találunk szokatlan, érdekes dolgokat. Ezek nagy része az ott élők számára hétköznapi, természetes, megszokott. Mi is kevés figyelmet fordítunk saját lakóhelyünk értékeire, megszokott szépségeire. Ezért is javasoljuk a szerepcserét, a saját lakóhelyünk felfedezését annak érdekében, hogy be tudjuk mutatni azokat látogatóinknak. A kerettörténet szerint ők egy messziről érkező 6. osztály tanulói.

Időfelhasználás: a modul időkerete 3×45 perc, melyet 45 + 2×45 percben javaslunk felhasználni. Az első foglalkozást a tanulók meglévő ismereteinek rendszerezésére és az önállóan végzett gyűjtőmunka előkészítésére, a csoportalakításra fordítjuk. A két foglalkozás közötti egy hét legyen, amely alatt a tanulók önálló gyűjtőmunkát végeznek. A második foglalkozáshoz így megfelelő ismeret, információ és szemléltető anyag áll rendelkezésre.

Ha a foglalkozás olyan osztályban történik, ahol az önálló tanulói gyűjtőmunkára kevés esély van, akkor célszerű a modult 3×45 percben, folyamatosan megtartani.

Térelrendezés: a tanteremben a csoportmunkára (5 csoport) alkalmas térelrendezésre van szükség. Fontos, hogy olyan felület is legyen a tanteremben/helységben, ahová jól láthatóan ki lehet tenni a tablókat (plakátokat). Legyen elég hely a mozgáshoz, a tablók megközelítéshez, megtekintéséhez.

Eszközök: a foglalkozás megtartásához elengedhetetlenek a térképek (a lakóhely és a környékének domborzati, közigazgatási és turistatérképei). A tablók készítéséhez íróeszközök, karton vagy csomagolópapír, a felületre történő rögzítéshez rajzszög vagy gyurmaragasztó.

A csoportbemutatókhoz a tanulókkal történő előzetes egyeztetés alapján szükség lehet diavetítőre, videolejátszóra, esetleg számítógépre. Ezeket a pedagógus biztosítja. Ezenfelül módszer- és forráslistát állít össze az önálló tanulói gyűjtőmunkához.

Csoportok: az új ismeret feldolgozása csoportmunkával javasolt. Az 5 csoport kialakítása a tanulók érdeklődésének megfelelően, önkéntesen, lehetőleg azonos létszámmal történjen. A csoportalakítás módszere segíti a tanulók önismeretének fejlesztését és motiválja is őket.

A tartalommal összefüggő differenciálási javaslat: a modul feldolgozása többféle céllal történhet. Az egyik cél az, hogy a tanulók a saját erdei iskolájukat tervezzék meg, a lakóhelyüket jobban megismerve. Ha a tanulók önálló munkájára és együttműködésére nem lehet alapozni, akkor a téma feldolgozása történhet tanulmányi sétával vagy frontális osztálymunkával. Ha a modult olyan településen valósítják meg, ahol valamilyen kisebbség (német, szlovák, roma stb.) is él, akkor célszerű beépíteni a feladatba az ő hagyományait (pl. jellegzetes foglalkozások) is. Hasonló módon, ha a településen jelentősek a végbemenő ipari szerkezetváltás és annak következményei (pl. munkanélküliség), akkor erre is fontos kitérni.

Az egyes tevékenységek szervezésével kapcsolatos javaslatok: a csoportok megalakítását a pedagógus segíti, a csoporton belüli munkamegosztást viszont a tanulók önállóan szervezik. Az önálló gyűjtőmunkához a pedagógus előzetesen módszer- és forrásanyaglistát állít össze a tanulóknak. A település honlapjának ismerete, használata.

Speciális javaslatok a fejlesztendő kompetenciával kapcsolatban: a tanulók személyes, kognitív és szociális kompetenciájának megfelelő fejlesztéséhez nagyon fontos, hogy kapjanak lehetőséget a modul megvalósítása során a következőkre: önálló tevékenység; gyakorlati tennivalók, szervezés; önismeret fejlesztés; adat- és információkezelés; együttműködés; kommunikáció; empátia gyakorlása.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

Az értékelés célja az információszerzés arról, hogy a modulhoz kapcsolódó kiemelt fejlesztési feladatokat milyen eredménnyel valósítottuk meg. Az értékelés területei a kiemelt fejlesztési feladatok: a lakóhely sokoldalú megismerése; tájékozottság a helyi értékekről; kompetenciák fejlesztése (lásd a kompetenciafejlesztés fókuszait). Az értékelés módja: a csoportok a saját és egymás munkáját is értékelik. A modul feldolgozása csoportmunkára alapul, ezért indokolt az értékelésnél is ezt a módszert alkalmazni. Az értékelés eszközei: feladatlap (keresztrejtvény), hangulattérkép, melyeket a csoportok oldanak meg. Az értékelés időpontja: a csoportmunka után (tanulói csoportok írásban, hangulattérképen) és a modul végén (összegző pedagógusi értékelés szóban). Minősítés: a feladatok megoldási színvonala alapján megerősítő vagy fejlesztő jelzés a tanulóknak.

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

- P1 – A lakóhely bemutatásáról
- P2 – Tématerv
- P3 – A segédanyagokról
- P4 – A keresztrejtvény megoldása

Diákmelléletek

- D1 – Módszerlista és információszerzési lehetőségek
- D2 – Minta az internet használathoz
- D3 – Keresztrejtvény Miskolcra
- D4 – Zsűrilap